

**Татарстан Республикасы
Нурлат муниципаль районы Нурлат шәһәре Советы**

КАРАР

25 апрель 2022 ел

№ 69

**«Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Нурлат шәһәре»
муниципаль берәмлегендә жирләү эшен оештыру турындагы нигезләмәне
раслау хакында**

Россия Федерациясе Президентының 1996 елның 29 июнендәге 1001 номерлы «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәге 131-ФЗ номерлы, «Үлгәннәрне күмү һәм жирләү эше турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы Указы, муниципаль берәмлек уставы нигезендә, Нурлат муниципаль районы Нурлат шәһәре Советы КАРАР ИТТЕ:

1. «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Нурлат шәһәре» муниципаль берәмлегендә жирләү эшен оештыру турында кушымтада бирелгән Нигезләмәне расларга.

2. Әлеге карарны Нурлат муниципаль районының рәсми сайтында <http://nurlat.tatarstan.ru/> бастырып чыгарырга.

3. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны Нурлат шәһәре Советының социаль өлкә, мәдәният, мәгариф, тәрбия, спорт һәм яшьләр сәясәте мәсьәләләре буенча даими комиссиясенә йөкләргә.

Татарстан Республикасы
Нурлат муниципаль районы
Нурлат шәһәре Советы рәисе

А.С. Әхмәтшин

«Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Нурлат шәһәре» муниципаль берәмлегендә жирләү эшен оештыру турында нигезләмә

“Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Нурлат шәһәре” (алга таба - Нигезләмә) муниципаль берәмлегендә жирләү эшен оештыру турында әлеге нигезләмә Россия Федерациясе Президентының 1996 елның 29 июнендәге № 1001 номерлы “Үлгәннәрне күмү буенча хезмәт күрсәтүләр гарантияләре турында”гы Указы, “Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы, “Күмү һәм жирләү эше турында”гы 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы федераль законнар, жирләү һәм күмү өлкәсендә башка норматив хокукий актлар, РФ Баш дөүләт санитария табибының 28.01.2021 N 3 карары белән расланган СаН ПиН 2.1.3684-21 нигезендә эшләнгән.

Глава 1. Гомуми нигезләмәләр

Статья 1 Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төп төшенчәләр һәм билгеләмәләр

Әлеге Нигезләмәдә түбәндәге төшенчәләр кулланыла:

жирләү һәм жирләү эше өлкәсендә жирле үзидарә органы-жирле үзидарәнең вәкаләтле органы яисә жирләү һәм жирләү эше өлкәсендә вәкаләтләр бирелгән жирле үзидарә органының вәкаләтле вазыйфаи заты;

- жирләү эше мәсьәләләре буенча махсус хезмәт - жирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеген күрсәтү максатларында муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнары тарафыннан төзелә торган оешма;

- жирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге - жирләгәндә дөүләт гарантияләрен тәмин итү максатларында жирләү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт күрсәтә торган хезмәтләрнең минималь исемлеге;

- жирләү зонасы - зират территориясенең төп функциональ жирләү өлеше, шул исәптән мәетнең яндырган көле салынган савытны күмү зонасы.

- жирләү урыннары - жирләү өчен зиратларның жирләү зонасында бирелә торган жир кишәрлекләре;

- кабер өстендәге корылмалар (кабер ташлары) - жирләү урыннарында урнаштырыла торган истәлек корылмалары;

-ялгыз каберләр - вафат булган (үлгән), хатыны, якин туганнары, башка туганнары яисә вафат булган затның законлы вәкиле булмаган, шулай ук шәхесләре Эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән мәетләрне (үлгән) жирләү өчен жәмәгать зиратлары территориясендә бирелә торган жирләү урыннары;

-туганнар каберләре - үлгән ир яисә хатынның якин туганын шул ук жир кишәрлегендә жирләүне гарантияләү өчен жәмәгать зиратлары территориясендә түләүсез нигездә бирелә торган жирләү урыннары;

-Гаилә (нәсел) каберлекләре - өч һәм аннан да күбрәк үлгән якин туганнарны, башка туганнарны күмү өчен жәмәгать зиратларында түләүле нигездә (туган булган затларны күмү урынын исәпкә алып) бирелә торган жирләү урыннары;

- гаилә әгъзалары-туганлык (милек) белән бәйле затлар, бергә яшәүче һәм уртак хужалык алып баручы;

- ирекле күмү өчен ябык зиратлар - күмү зонасында күмү урыннары бирү өчен буш жир кишәрлекләре булмаган зиратлар;

-санитар-яклау зонасы - күмү урыннарының чикләрен мәжбүри рәвештә махсус мәгълүмат билгеләре белән торак төзелештән, ландшафт-реакцион зонадан, ял зонасыннан һәм башка объектлардан аерып торучы зона;

- элек мәет жирләнгән урынга кабат мәет жирләү - мәетне элек туганнары жирләнгән урында билгеләнгән тәртиптә жирләү.

Глава 2. ЖИРЛӘҮНЕ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ ГАРАНТИЯЛӘРЕ

Статья 2. Гарантированный перечень услуг по погребению

1. Жирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлегә

1. Мәет жирләү бурычын үз өстенә алган ир яисә хатын, якин туганнарына, башка туганнарына, үлгән кешенең законлы вәкиленә яисә башка затка (алга таба - вафат булганны күмү бурычын үз өстенә алган зат) жирләү буенча киләсе бушлай хезмәтләр исемлегә нигезендә жирләү гарантияләне:

1) жирләү өчен кирәкле документларны рәсмиләштерү (жирләнү турында таныклык һәм номер бирү);

2) жирләү өчен кирәкле табут һәм башка әйберләрне (киже-мамык тукума белән тышланган табут, такталар, киём комплекты, киче-мамык тукума) бирү һәм китерү;

хатыны, якин туганнары, башка туганнары яки законлы вәкиле булмаган мәетнең жәсәден төрү;

3) мәрхүмнең жәсәден (жәсәд өлешләрен) илтү, ритуаль билгеләнештәгә әйберләрне китерү буенча транспорт хезмәтләре күрсәтү;

4) жирләү (каберне казу һәм көрәк белән күмү, кремацияләү һәм мәетнең яндырылганнан соң көле салынган савытны бирү);

5) Жирләү тәртибе турында язмаларны теркәп бару.

2. Жирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеген күрсәтү жирләү эше белән шөгыльләнүче махсус хезмәт, юридик һәм физик затлар тарафыннан гариза нигезендә башкарыла.

Бу максатларда түбәндәгә документлар бирелә:

- түләүсез нигездә жирләү буенча хезмәтләрнең гарантияле исемлеген күрсәтү турында ирекле рәвештә гариза;

- үлем турында медицина таныклыгы.

3. Үлгән кешене күмү бурычын үз өстенә алган зат ЗАГС органнарында мөстәкыйль рәвештә үлем турында таныклык рәсмиләштергән булса, жирләүгә социаль пособие түләү өчен вәкаләтле органга пособиеләр түләү буенча түбәндәге документларны тапшыра:

- вафат булу турында таныклык күчермәсе белән төп нөсхәсе белән чагыштыру өчен;

- вафат булу турында белешмә.

4. Жирләү буенча иренә, якин туганнарына, башка туганнарына, законлы вәкиленә яки башка затка күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфаты түбәндәге таләпләргә туры килергә тиеш: үлгән кешене жирләү мәсьәләләре буенча махсус хезмәт тарафыннан жирләү эшен башкару бурычын үз өстенә алган бүтән затка жирләү буенча күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфаты түбәндәге таләпләргә туры килергә тиеш:

-жирләү өчен кирәкле документларны рәсмиләштерү (вафат булу турында медицина белешмәсе, вафат булу турында таныклык, Нурлат муниципаль районы Башкарма комитетының ЗАГС бүлегә тарафыннан бирелгән таныклык) тиешле органнарға мөрәжәгать иткән көннән бер тәүлек эчендә;

-жирләүне оештыруга һәм үткәругә заказны кабул итү, ул мәрхүм мөетенең кайсы моргта урнашуын, жирләү датасын һәм вакытын, матәм процессы маршрутын, киём-салым күләмен, мәрхүмнең буй озынлыгын, автокатафалк хезмәтенә заказны рәсмиләштерүне үз эченә ала;

- тышкы һәм эчке яктан тукыма белән тышланган агач табут бирү;

- күмү өчен кирәкле предметларны бирү;

- табутны һәм кирәкле әйберләрне төяү-бушату эшләрен дә кертеп бер адреска китерү;

- гөүдәне табутка салу;

- жәсәдне салынган табутны зиратка һәм алга таба күмү урынына илтү;

-кабер казу урынын билгеләүне, кышкы чорда күмү урыннарын кардан чистартуны, кулдан көрәк белән кабер казуны, кабернең төбен чистартуны, кабер стенасын кулдан чистартуны үз эченә алган кабер урнаштыру;

-автокатафалктан табутны алып, күмү урынына илтеп кую, матәм йоласын үткәругә көтү, табут капкачын ябу, кабергә табутны төшерү (көл белән урнаны төшерү), табутны туфрак белән күмү, кабер өстендәге туфракны тигезләп өеп кую;

- язулы ритуаль теркәү билгесен (фамилиясе, исеме, атасының исеме, туган һәм һәм үлгән көне) кабергә беркетү һәм урнаштыру.

5. Дин буенча гражданны күмү белән бәйле ритуаль хезмәт күрсәтүләрнең сыйфаты һәм жәназа ритуалы предметлары санитария нормаларына һәм кагыйдәләренә, техник шартларга һәм башка хокукий актларга туры килергә тиеш, алар гамәлдәге законнар нигезендә ритуаль хезмәтләр күрсәтү өлкәсендә хезмәт

күрсәтүлөргө һәм продукциягә мәҗбүри таләпләр билгели, шулай ук дин тоту кагыйдәләренә һәм тәртибенә, туганнарының теләкләрен исәпкә алып, туры килергә тиеш.

6. Мәет җирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләр бәясе, әлеге статьяның 1 өлешендәге 1 пунктта күрсәтелгән күрсәткечләрдән тыш, Россия Пенсия фондының Татарстан Республикасы Нурлат районындагы клиент хезмәте (бүлгә хокукларында), Россия Федерациясе Социаль иминият фонды бүлгә белән килештереп, җирле үзидарә органы тарафыннан билгеләнә.

7. Җирләү буенча хезмәт күрсәтүләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә бирелә торган хезмәтләрнең 5нче пунктта күрсәтелгән хакы күләме, инфляция (куллану бәяләре) дәрәжәсен исәпкә алып, тиешле финанс елына Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы Законы нигезендә ел саен индексацияләнергә тиеш.

8. Вақытлыча эшкә сәләтсезлек очрагына һәм үлем көненә мәҗбүри социаль иминиятләштерелергә тиешле һәм ана булу сәбәпле мәҗбүри социаль иминиятләштерелергә тиешле вафат булган пенсионерларны җирләү өчен хезмәт күрсәтүләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләр хакының җирләү эше мәсьәләләре буенча Россия Федерациясе Пенсия фонды, федераль бюджет, Россия Федерациясе Социаль иминият фонды, Татарстан Республикасы бюджеты ачкалары исәбеннән түләү тәртибе һәм күләме; вақытлыча эшкә яраксызлык очрагына һәм мәҗбүри социаль иминиятләштерелергә тиешле булмаган затларны җирләүгә һәм мәшгульлек хезмәте органнары тәкъдиме буенча вақытыннан алда пенсия рәсмиләштергән пенсионерлар (тиешле пенсия алу хокукын бирә торган яшкә җиткәнче, пенсионерның үлеме вақытыннан алда пенсия алган чорга җиткән очракта)үлеменә бәйлә рәвештә мәҗбүри социаль иминиятләштерелергә тиешле үлгәннәрне җирләүгә;; вақытлыча эшкә яраксызлык очрагына һәм үлем көненә бәйлә рәвештә мәҗбүри социаль иминиятләштерелергә тиешле үлгән гражданны һәм вақытлыча эшкә яраксызлык очрагына һәм күрсәтелгән гаилә әгъзаларының үлеменә бәйлә рәвештә мәҗбүри социаль иминиятләнергә тиешле гражданның балигы булмаган гаилә әгъзаларын җирләүгә бәйлә рәвештә аның вафат булган гаилә әгъзаларын җирләүгә бәйлә рәвештә; әгәр вақытлыча эшкә яраксызлык очрагына һәм ана булуга бәйлә рәвештә мәҗбүри социаль иминиятләштерелергә тиеш булмаган һәм пенсионер булмаган очракта, шулай ук үле бала туган очракта, йөкләлекнең 154 көне үткәннән соң, Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән срокларда башкарыла.

9. Нурлат шәһәре территориясендә урнашкан җирләү эше мәсьәләләре буенча махсус билгеләнгән хезмәт, җирләү буенча бушлай күрсәтелә торган хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге турында (һәр хезмәтнең бәясен күрсәтеп), түләүсез нигездә хезмәт күрсәтүнең гарантияләнгән исемлеген күрсәтү өчен кирәкле документлар исемлеге турында мәгълүмат (адреслар һәм телефоннар белән) рәсмиләштерү урыннарында урнаштыру, шулай ук җирләү һәм җирләү эше өлкәсендә вәкаләтле башкарма орган турында мәгълүмат (адресларын һәм телефоннарын күрсәтеп) сәләмәтлек саклау учреждениеләре һәм ЗАГС органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Статья 3. Вафат булучыны күмү гарантияләре, ире, якин туганнары, башка туганнары яки үлгән кешенең законлы вәкиле булмаган, шулай ук вафат булучының шәхесе ачыкланмаган кешене күмү гарантияләре

1. Вафат булганнарны, хатынын, якин туганнарын, башка туганнарын, башка туганнарын яки үлгән кешенең законлы вәкилен күмү буенча яисә аларны күмү мөмкинлеге булмаганда, шулай ук җирләү бурычын үз өстенә алган башка затлар булмаганда һәм шәхесе ачыкланмаган үлүчеләрне күмү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге:

- 1) күмү өчен кирәкле документларны рәсмиләштерү,
- 2) җәсәдне төрү,
- 3) табутны бирү һәм китерү,
- 4) ват булучының кешенең җәсәден зиратка илтү,
- 5) җирләү: кабер казу һәм җирләү буенча хезмәтләр күрсәтү,
- 6) күмү ритуаль теркәү билгесен урнаштыру.

2. Туганнарсыз, соралмаган һәм танылмаган үлгән кешеләрне күмү хезмәтләре түләүсез нигездә җеназа эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәтләр булып чыга.

3. Туганнарсыз, соралмаган һәм танылмаган вафат булган кешеләрне күмү хезмәтләренең бәясе әлеге Нигезләмәнең 2 нче маддәсенең 7нче өлеше нигезендә билгеләнә.

4. Танылмаган үлгән кешеләрне күмү хокук саклау органнары ризалыгы белән билгеләнгән вакытта гамәлгә ашырыла.

Статья 4. Мәет җирләүгә социаль пособие

1. Мәетне күмү бурычын үз өстенә алган затлар акчалары исәбеннән башкарылган очракта, күрсәтелгән затларга Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән күләмдә күмүгә социаль пособие түләнә.

2. Мәет җирләүгә яисә бер мәртәбә матди ярдәм күрсәтүгә социаль пособие билгеләү һәм түләү тәртибе Россия Федерациясе законнары белән билгеләнә.

3нче бүлек. ҖИРЛӘҮ ЭШЕ НИГЕЗЛӘРЕ

Статья 5. Җирләү һәм җирләү эше өлкәсендә кулланыла торган мөлкәт

1. Җирләү һәм җирләү эше өлкәсендә кулланыла торган мөлкәт белән идарә итү, файдалану һәм эш итү Россия Федерациясе законнары һәм муниципаль хокукый актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Зиратлар урнашкан җир кишәрлекләре җир законнары нигезендә даими (сроксыз) файдалануга бирелә.

Статья 6. Җирләү һәм күмү эше өлкәсендә җирле үзидарәнең вәкаләтле органы

1. Нурлат шәһәрәндә җирләү һәм күмү эше өлкәсендә җирле үзидарәнең вәкаләтле органы булып Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты тора.

2. Җирләү һәм күмү эше өлкәсендә җирле үзидарәнең вәкаләтле органы

карамагына түбәндәгеләр керә:

1) жирлек территориясендә ритуаль хезмәт күрсәтүләрне оештыру һәм күмү урыннарын карап тоту;

2) жирлек территориясендә жирләү урыннарын булдыру һәм оештыру, зиратны ябу, зиратны күмү урыннарын күчерү (табигый бәла-казалар куркынычы янаган очракта) турында карар кабул итү;

3) жирләү һәм күмү эше өлкәсендә муниципаль программалар кабул итү һәм гамәлгә ашыру;

4) кануннар һәм әлеге Нигезләмә нигезендә жирләү урыннарын урнаштыру өчен жир кишәрлекләре бирү;

5) санитария һәм экология таләпләре бозылганда, күмү урынында эшчәнлекне туктатып тору яисә туктату, жибәрелгән хокук бозуларны бетерү буенча чаралар күрү;

6) жирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләргә (тарифларга) бәяләрне раслау;

7) күмү урыннары зурлыгын билгеләү буенча тәкъдимнәр әзерләү;

8) зиратларны карап тоту һәм зиярәт кылу кагыйдәләрен билгеләү;

9) гаилә (нәсел каберлекләре) күмелүләре реестрын формалаштыру һәм алып бару, муниципаль зиратларда гаилә (нәсел каберлекләре) күмү өчен урын бирү яки бирүдән баш тарту турында карар кабул итү;

10) жирле үзидарә органы карамагындагы зиратлар территориясендә башкарылган жирләүләрнең барлык төрләрен исәпкә алуны, шулай ук аларны инвентаризацияләүне алып бару;

11) гамәлдәге законнарда каралган башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру.

3. Нурлат муниципаль районы муниципаль берәмлеге башкарма комитеты жирләү эше мәсьәләләре буенча бурычлар йөкләнүче махсус хезмәт төзи.

Статья 7. Жирләү эше мәсьәләләре буенча төзелгән махсус хезмәт

Күмү эше мәсьәләләре буенча махсус хезмәткә түбәндәге бурычлар йөкләнә:

1) жирләү хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләр күрсәтү;

2) хатыны, якин туганнары, башка туганнары булмаган, үлгән кешенең законлы вәкилен, шулай ук сорау булмаган һәм танылмаган үлгәннәрне күмү буенча хезмәтләр күрсәтү.

Статья 8. Күмү хезмәтләре

Әлеге Нигезләмә максатларында жирләү хезмәтләренә жирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлегендә каралган хезмәтләр керә.

Статья 9. Моргка үлгәннәрне илтү белән бәйле төп мәсьәләләр

1. Вафат булучының жәсәден, күтәреп кую - бушату эшләрен дә кертеп, моргка илтү медицина учреждениеләре хисабына гамәлгә ашырыла.

2. Мәрхүм, хатыны, якин туганнары, башка туганнары булмаган йә суд-медицина экспертизасы (тикшеренү) һәм патологик-анатомик яру (медицина учреждениеләрендә вафат булганнан тыш) житештерү өчен үлгән затның законлы вәкилен ачыклау яисә булган урыннан мәетнең жәсәден төяү-бушату эшләрен дә кертеп, моргка күчерү Россия Федерациясе законнары нигезендә әлеге төр хезмәт күрсәтүләргә муниципаль контракт (килешү) төзегән юридик затлар яисә индивидуаль эшқуарлар тарафыннан Нурлат шәһәре бюджеты акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

3. Әлеге статьяның 1 һәм 2 өлешләрендә каралмаган очрақларда вафат булганнарны транспортировкалау үлгән кешене (яисә башка кызыксынучы затларны) күмүне үз өстенә алган зат акчалары исәбеннән юридик затлар яисә индивидуаль эшқуарлар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

4нче бүлек. ЖИРЛӘУ УРЫННАРЫ

Статья 10. Зиратлар

1. Муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан барлык зиратларны исәпкә алуны жирләү һәм жирләү эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы билгеләнгән тәртиптә алып бара.

2. Ирекле жирләү өчен ябык булган зиратларда санитар-эпидемиологик кагыйдәләр һәм нормалар үтәлгән килеш (алга таба - санитария кагыйдәләре) бары тик жирле үзидарә органының ирекле жирләү өчен зиратны ябу турындагы хоқуқый акты үз көченә кергәнче бирелгән туганлык, гаилә (нәсел каберлекләре), мактаулы күмү территориясендә генә жирленә.

3. Зиратлар территориясендә аларның максатчан билгеләнеше белән туры килми торган нинди дә булса эшқуарлык эшчәнлегә алып бару тыела.

Статья 11. Зиратларны карап тоту һәм зиярәт кылу кагыйдәләре

1. Жирле үзидарә органы карамагындагы зиратларны карап тоту һәм зиярәт кылу кагыйдәләре жирләү һәм күмү эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан билгеләнә.

2. Зират территориясендә юл хәрәкәте иминлегә турында Россия Федерациясе законнарын үтәп, транспорт чаралары өчен бушлай машина кую урыны каралырга тиеш.

3. Жирләү урыннарын чөчәкләр, матурлау материаллары белән сату итү шушы максатлар өчен жирле үзидарәнең жирләү һәм күмү эше өлкәсендәге вәкаләтле органы үз компетенциясе чикләрендә бирелгән урыннарда гына гамәлгә ашырыла.

5нче бүлек. КҮМЕЛҮ УРЫННАРЫ

Статья 12. Күмелү урыннары һәм аларның төрләре

1. Әлеге Нигезләмә максатларында күмү урыннары түбәндәге төрләргә бүленә: ялгыз, туганлык, гаилә (нәсел), мактаулы.

Жирләү һәм жирләү эше өлкәсендә жирле үзидарә органы жирле үзидарә

органы карамагындагы зиратлар территориясендә житештерелгән барлык каберлекләрне исәпкә алып бара, шулай ук аларны өч елга бер тапкыр инвентарьлаштыру үткәрә.

2. Жәмәгать зиратлары территориясендә хәрби каберлекләр (хәрби участоклар) һәм бер диндә вафат булган кешеләрне җирләү өчен аерым җир участкалары (зоналар) каралырга мөмкин.

3. Жәмәгать зиратлары территориясендә, халыкның радиацион куркынычсызлыгы өлкәсендә Россия Федерациясе законнарын һәм санитар кагыйдәләрне үтәп, югары радиоактив фонына ия булган мәетләрне җирләү өчен аерым җир кишәрлекләре (зоналар) каралырга мөмкин.

4. Җирләү һәм җирләү эше өлкәсендә җирле үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан, Россия Федерациясе законнары һәм әлеге Нигезләмә таләпләрен үтәп, зиратлар территориясендә житештерелгән каберлекләргә инвентаризация үткәрү тәртибе билгеләнә.

5. Россия Федерациясе законнары һәм әлеге Нигезләмә нигезендә бирелгән җирләү урыннары мәҗбүри рәвештә, шул исәптән күрсәтелгән урыннарда төзекләндерелмәгән (ташландык) каберлекләр булганда да, тартып алынмый.

6. Җирләү урыннары зиратның билгеләнгән планировкасы нигезендә бирелә. Күрше участоклар арасында ара-0,5 м, рәтләре арасында -0,75 м..

7. Зиратның билгеләнгән планировкасын бозып, зиратларны, шул исәптән күмелгән урыннар арасында, юл кырыйларында һәм санитар-саклау зонасы чикләрендә күмү урыннары урнаштыру рөхсәт ителми.

Статья 13. Ялгыз каберлекләр

1. Җирләү һәм җирләү эше өлкәсендә вәкаләтле орган тарафыннан җирләү эшләре мәсьәләләре буенча махсус хезмәткә ялгыз күмү урыны бирү турында гариза белән мөрәҗәгать иткән көнне җирләү һәм җирләү эшләре буенча вәкаләтле орган тарафыннан җирләү урыннары бирелә. Гаризага үлем турында таныклыкның күчermәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә кушымтасы белән) теркәлә. Ялгыз каберлекләр өчен урыннар билгеләнмәгән мәетләрне җирләү өчен бирелә икән, гаризага өстәмә рәвештә эчке эшләр органнарының күрсәтелгән мәетләрне күмүгә ризалыгын раслаучы документ күчermәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә кушымтасы белән) теркәлә.

2. Ялгыз күмелү өчен күләме 5 кв. метрдан артмаска тиеш (2,5 м * 2,0 м). Бер тирәнлектә бер урында җирләү саны -1.

3. Җирләү һәм җирләү эше өлкәсендә җирле үзидарәнең вәкаләтле органы ялгыз күмелү өчен урыннар биргәндә, ялгыз җирләү турында таныклык әлеге статьяның 4 өлешендә билгеләнгән очрактардан тыш бирелми.

4. Яқын туганнары, башка туганнары барлыкка килгән очракта, аларның язмача мөрәҗәгәте һәм туганлык мөнәсәбәтләрен раслаучы документлар нигезендә җирләү һәм җирләү эше өлкәсендә җирле үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан җирләү турында таныклык бирелә.

Статья 14. Туганнар каберлеге

1. Туганнар каберлеге өчен урыннар җирләү һәм җирләү эше өлкәсендә

вәкаләтле җирле үзидарә органы тарафыннан җирләү һәм җирләү эше өлкәсендәгә вәкаләтле орган тарафыннан җирләү һәм җирләү эше өлкәсендә вафат булган, җирләү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәтне яисә башка хужалык итүче субъектны җирләү өчен урын бирү турында гариза белән җирләү бурычын үз өстенә алган зат мәрәҗәгать иткән көнне түләүсез бирелә. Гаризага үлем турында таныклыкның күчermәсе (чагыштыру өчен Төп нөсхә кушымтасы белән), туфрак күмелгәндә, гаризага өстәмә рәвештә кремация турында белешмә күчermәсе (чагыштыру өчен төп нөсхәне теркәү белән) теркәлә.

2. Туганнар каберлегенең күләме 10 кв. метрдан артмаска тиеш (2,5 м*4м).

Бер тирәнлектә бер урында җирләү саны -2

3. Җирләү һәм җирләү эше өлкәсендә җирле үзидарә органнары тарафыннан туганнар каберлеге өчен урын биргәндә туган җирләү турында таныклык бирелә.

Статья 15. Гаилә (нәсел) каберләре

1. Гаилә (нәсел) каберләре өчен күмү урыннары хәзер җирләр өчен дә һәм киләчәктә күмүләргә дә бирелә.

2. Зират территориясендә гаилә (нәсел) каберләре күмү зонасының мәйданы зираттагы күмү зонасының гомуми мәйданының өчтән береннән артмаска тиеш.

3. Җирләү һәм күмү эше өлкәсендә җирле үзидарәнең вәкаләтле органы җирле үзидарә органы карамагындагы зиратлар территориясендә гаилә (нәсел) күмү урыны бирү яисә бирүдән баш тарту турында карар кабул итә, гаилә (нәсел) каберләренең реестрын төзи һәм алып бара.

4. Җирләү һәм җирләү эше өлкәсендә җирле үзидарәнең вәкаләтле органына гаилә (нәсел) каберләренә җирләү өчен урын бирү мәсьәләсен хәл итү өчен түбәндәгә документлар тапшырыла:

1) гаилә (нәсел) каберләренә җирләү өчен урын бирү турында гариза;

2) паспорт яисә мәрәҗәгать итүченең шөхесен таныклаучы башка документ күчermәсе, чагыштыру өчен төп нөсхәне теркәү белән;

3) ике һәм аннан күбрәк якын туганнарының (башка туганнарының) булуын раслаучы документлар күчermәләре, төп нөсхәсе белән чагыштыру өчен теркәлә.

Өлеге Нигезләмәдә каралмаган башка документларны бирүне таләп итү рөхсәт ителми.

Барлык тапшырылган документлар да мәрәҗәгать итүчегә шушы статьяда күрсәтелгән документларны тапшырган көнне аларны кабул итү датасы турында тамга белән тапшырыла торган опись буенча кабул ителә.

Җирләү һәм күмү эше өлкәсендә җирле үзидарәнең вәкаләтле органы бирелгән документларны исәпкә алуны һәм саклауны тәэмин итә.

6. Гаилә (нәсел) җирләү урыны киләчәккә күмелгән очракта, гаилә (ыруглык) күмү өчен урын бирү яисә аны тәкъдим итүдән баш тарту турындагы карар гариза барлык кирәкле документлар белән алынган көннән алып үндүрт календарь көннән артмаган срокта кабул ителә.

Әгәр жирләү хәзерге вакытта гамәлгә ашырылырга тиеш булса, гаилә (нәсел) күмү өчен урын бирү яисә аны бирүдән баш тарту турында карар мөрәжәгать итүче тарафыннан жирләү өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органына (күмү көненә кадәр бер көннән дә соңга калмыйча) үлем турында медицина таныклығы яисә ЗАГС органнары тарафыннан бирелгән үлем турында таныклык бирү көнендә, шулай ук әлеге статьяның 5 өлешендә күрсәтелгән документларны бирү көнендә кабул ителә.

7. Гаилә (нәсел) күмү урыны зурлығы 12 кв. метрдан артык була алмый (туганнар кабере өчен бушлай урынны исәпкә алып).

8. Гаилә (нәсел) каберенә күмелү турындагы таныклыкта түбәндәгеләр күрсәтелә: гаилә (нәсел) каберлеге өчен урын бирелгән зиратның исеме; гаилә (нәсел) каберлеге зурлығы, зиратта урнашу урыны (квартал, сектор, участок номеры); гаилә (нәсел) каберенә жирләнүе теркәлгән затның фамилиясе, исеме, атасының исеме, шулай ук законнар нигезендә башка белешмәләр.

Гаилә (нәсел) күмү урыны турында мәгълүмат жирле үзидарәнең жирләү һәм күмү эше өлкәсендәге вәкаләтле органы тарафыннан гаилә (нәсел) күмү реестрына ул бирелгән көннән алып өч эш көне эчендә кертелә.

Статья 16. Мактаулы күмү урынына күмү

1. Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Нурлат муниципаль районы, Нурлат шәһәре алдындагы казанышлары булган вафат булган гражданның истәлеген мәңгеләштерү максатларында жәмәгать зиратлары территориясендә жирләү һәм күмү эше өлкәсендәге вәкаләтле жирле үзидарә органы карары нигезендә мактаулы күмү өчен аерым жир кишәрлекләре (зоналар) каралган булырга мөмкин.

2. Мактаулы күмү урыннары - күмелгән урыннар (кагыйдә буларак, уңайлы якин килүләре һәм яхшы күзәтүләре булган зиратның төп аллеясе буйлап урнашкан) жирле үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан, кызыксынучы затлар яисә оешмаларның үтенечнамәсе буенча түләүсез нигездә жирләү өлкәсендә, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Нурлат муниципаль районы, Нурлат шәһәре белән тиешле казанышларын нигезләгәндә һәм раслаганда, вафат булган хатынының, туганнарының, башка туганнарының яисә законлы вәкиленең яисә законлы вәкиленең вафат булган хатынының яисә туганнарының теләген башка төрле белдерүләре булмаганда бирелә.

3. Мактаулы күмелү урыны зурлығы - 6 кв. м майданлы участок.

4. Жирләү һәм күмү эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан мактаулы жирләү урыны бирелгәндә мактаулы күмелү турында таныклык бирелә.

Статья 17. Бер урынга икенче кат күмү

1. Туганлык, гаилә (нәсел) каберлеге, мактаулы урында жирләү өчен түбәндәге документлар тапшырыла:

1) жирләү турында гариза;

2) күмелү турында тиешле таныклык;

3) мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы паспорт яисә чагыштыру өчен төп

нөсхәне теркәү белән башка документ;

4) жирләү урыны теркәлгән затның нотариаль таныкланган ризалыгы (мөрәжәгать итүче әлеге урын теркәлгән зат булмаган очракта);

5) үлем турында таныклык күчermәсе белән төп нөсхәне чагыштыру өчен теркәп бирү.

Мөрәжәгать итүчедә күрсәтелгән документларның күчermәләре булмаган очракта, аларны әзерләү аның компетенциясе нигезендә жирләү һәм жирләү эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы хезмәткәрләре тарафыннан тәэмин ителә.

Әлеге Нигезләмәдә каралмаган башка документларны тапшыруны таләп итү рөхсәт ителми.

Статья 18. . Күмелгән урыннарны теркәү (яңадан теркәү)

1. Жирле үзидарә органы карамагындагы зират территориясендә житештерелгән һәр күмү жирле үзидарәнең жирләү һәм күмү эше өлкәсендәге вәкаләтле органы тарафыннан күмүләргә теркәү кенәгәсендә теркәлә. Күмүне теркәү турындагы язма күмү турында таныктыкка кертелә.

Күмү урыннарын теркәү кенәгәсендә күмүләргә теркәү һәм күмү турында таныктыклар бирү өчен түләү алынмый.

2. Күмү урыннарын һәм күмү турында таныктыкларны теркәү кенәгәләре күмү һәм күмү эше өлкәсендә вәкаләтле орган тарафыннан раслана.

Күләмнәргә теркәү китапларын алып бару тәртибе жирләү һәм күмү эше өлкәсендә вәкаләтле орган тарафыннан билгеләнә.

Жирлүүләргә теркәү кенәгәләрен саклауны Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы башкарма комитеты тикшереп тора.

3. Күмүне теркәү китаплары катгый хисап документлары булып тора һәм даими саклау эшләренә керә.

Күрсәтелгән китаплар жирләү һәм күмү эше өлкәсендә вәкаләтле орган билгеләгән тәртиптә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан муниципаль архивка даими саклауга тапшырыла.

4. Башка затларга күмүне яңадан теркәү гариза бирү характерында һәм, яңадан теркәлү сәбәпләрен күрсәтеп, гариза нигезендә мөрәжәгать иткән көнне жирләү һәм күмү эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Гаилә (нәсел) каберлегенә күмүгә карата яңадан теркәлү якин туганнар исеменә һәм башка туганнарга башкарыла, ә андыйлар булмаганда - башка затларга.

5. Жирләү һәм жирләү эше өлкәсендә жирле үзидарә органы тарафыннан жирлүүләргә яңадан теркәгәндә каберлекләргә теркәү кенәгәсенә һәм жирләү турындагы таныктыкка тиешле үзгәрешләр кертелә.

Каберлекләре теркәү кенәгәсенә һәм күмелү турындагы таныклыкка үзгәрешләр керткән өчен түләү алынмый.

6. Гаилә (нәсел) күмелүләрен яңадан теркәү турында мәгълүмат яңадан теркәү уздырылганнан соң өч эш көне эчендә җирләү һәм җирләү эше өлкәсендә җирле үзидарә органы тарафыннан гаилә (нәсел) күмелүләре реестрына кертелә.

Статья 19. Кабер өстендәге корылмалар (кабер ташлары), аларны теркәү

1. Җирләү һәм җирләү эше өлкәсендә җирле үзидарәнең вәкаләтле органы кабер өстендәге корылмаларның (каберлекләрнең) биеклегенә буенча чикләүләр билгеләргә хокуклы.

Кабер өстендәге корылмалар (кабер ташлары) түбәндәгедә билгеләнгән биеклектән дә зуррак булалмый:

- һәйкәлләр-2 м дан да биек түгел;
- чардуганнар-1,2 м дан биек түгел түгел.

2. Җирләү һәм җирләү эше өлкәсендә һәр кабер корылмасын (кабер ташын) урнаштыру һәм алыштыру эшләре җирле үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан башкарыла, бу хакта кабер өстендәге корылмаларны (каберлекләрне) теркәү кенәгәсендә һәм җирләү турындагы таныклыкта тиешле язма эшләнә.

Кабер өстендәге корылмаларны (кабер ташларын) теркәү кенәгәсендә кабер өстендәге корылмаларны (кабер ташларын) урнаштыруны һәм алыштыруны теркәү һәм җирләү турындагы таныклыкка тиешле язма кертү өчен түләү алынмый.

3. Кабер өстендәге корылмаларны урнаштыру һәм алыштыру эшләре күмелү урыны теркәлгән зат яки аның вәкиле тарафыннан паспорт яки шәхесне раслаучы башка документ, җирләү турында таныклык, шулай ук кабер өсте корылмасын эзерләү (алу) турында документ күрсәтелгәндә башкарыла.

4. Кабер өстендәге корылмаларны (кабер ташларын) теркәү китаплары катгый хисап документлары булып тора һәм җирле үзидарәнең җирләү һәм күмү эше өлкәсендәге вәкаләтле органында даими сакланарга тиеш.

5. Кабер өстендәге корылмаларны (кабер ташларын) теркәү китабы үрнәгә, аны алып бару һәм даими саклау өчен эзерләү тәртибе җирләү һәм күмү эше өлкәсендә җирлекнең вәкаләтле органы тарафыннан билгеләнә.

Статья 20. Зиратларны карап тотуга санитар һәм экологик таләпләр

1. Зиратларда эшчәнлек санитария һәм экология таләпләрен һәм җирләү урыннарын карап тоту кагыйдәләре нигезендә җирлек администрациясе билгели.

2. Җирләү урыннарының торышын санитар-эпидемиологик күзәтү һәм экологик контроль кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлегенә өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәтнең Татарстан Республикасы буенча идарәсе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3. Мәет җирләү урынын карап тотуга санитария һәм экология таләпләре бозылганда, җирлек администрациясе күмү урынында эшчәнлекне туктатып торырга яисә туктатырга һәм булган хокук бозуларны бетерү һәм кеше сәламәтлегенә җирләү урынының тискәре йогынтысын бетерү, шулай ук җирләүнең яңа урынын

булдыру чараларын күрөргө тиеш.

4. Жирлөгөндө кулланыла торган предметлар һәм жиһазлар (табутлар, урналар, венюклар, бэлзөм савытлары) санитар-эпидемиологик таләпләргә һәм әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәгә таләпләргә туры килергә тиеш.

6нчы бүлек. ЙОМГАКЛАУ НИГЕЗЛӘМӘЛӘРЕ

Статья 21. Нигезләмәне үтәмәгән өчен жаваплылык

1. Әлегә Нигезләмәне бозуга юл куйган затлар гамәлдәгә законнар нигезендә жаваплы булалар.